

- **Inkluzívne služby ako možný spôsob vytvárania pracovných návykov**

Viliam Páleník, h.doc RNDr. PhD.

Ekonomický ústav SAV, IZ

Michal Páleník, Mgr. Ing., PhD - IZ

Andrej Šimo, Bc. - EMPA

Inkluzívne služby a Európa 2020

- Inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast
- Opustenie konceptu sociálnej inklúzie, prechod k inkluzívnemu rastu formou dodatočnej zamestnanosti
- Stanovenie cieľov do roku 2020
 - miera zamestnanosti EÚ27 zo 69,1% na 75%
 - miera zamestnanosti SR zo 66,4% na 71%
- Nedáva konkrétny návrh, pri riešení prihliadať na špecifické národné podmienky

- Vysoká miera nezamestnanosti, najvyššia miera dlhodobej nezamestnanosti v EÚ

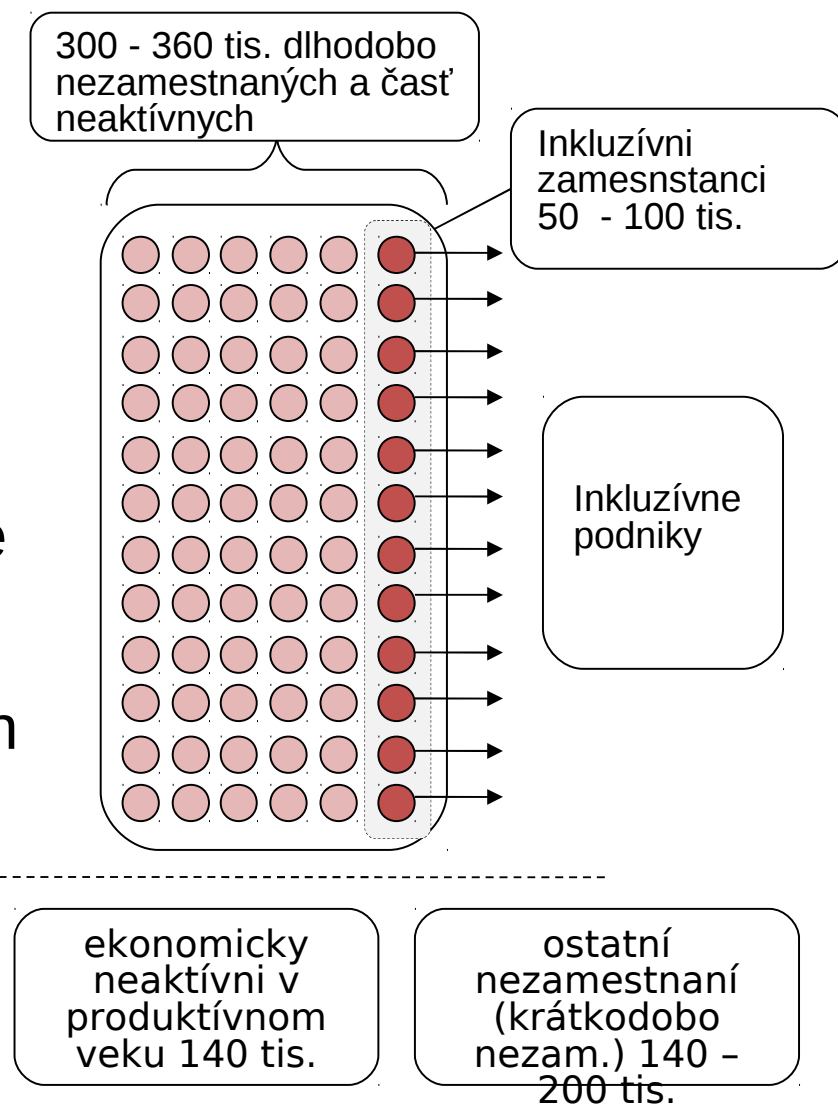

- Časť nezamestnanosti – nedobrovoľná (kríza)
- Časť - osoby ktorým sa nechce alebo neoplatí pracovať
- Následná strata pracovných návykov,
- Opätovné umiestnenie na trhu práce je problematické
- Doterajšie opatrenia na trhu práce problém neriešili efektívne
- Nové riešenie – trh inkluzívnych služieb

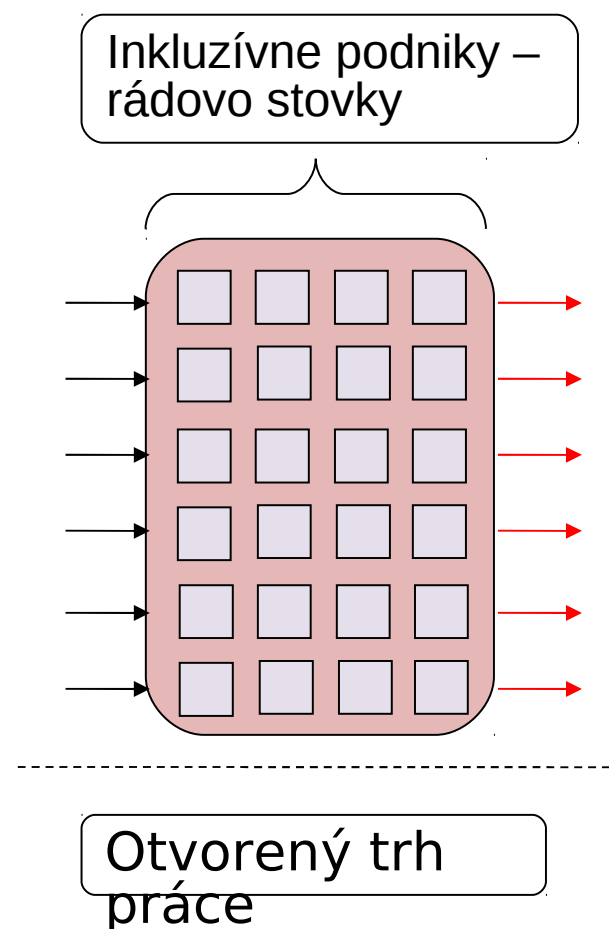
- Paralelný, oddelený trh práce, na ktorom sú umiestňované nezamestnané osoby spolu s časťou ekonomicky neaktívneho obyvateľstva
- Prostredníctvom inkluzívnych podnikov získavajú pracovné návyky a znalosti na oddelenom trhu inkluzívnych služieb od verejných zadávateľov

Inkluzívni zamestnanci:

- Dlhodobo nezamestnaní UoZ
- Časť ekonomicky neaktívneho obyvateľstva
- Alternatívne aj znevýhodnení UoZ
- Vstup a pôsobenie na inkluzívnom trhu je dobrovoľné, ale finančne motivované
- Dĺžka práce časovo obmedzená, ukončiteľná prechodom na pracovný trh
- Konkurencia medzi pracovníkmi na strane ponuky, preferencie z inkluzívnych podnikoch
- Vygenerovanie ceny inkluzívnej práce

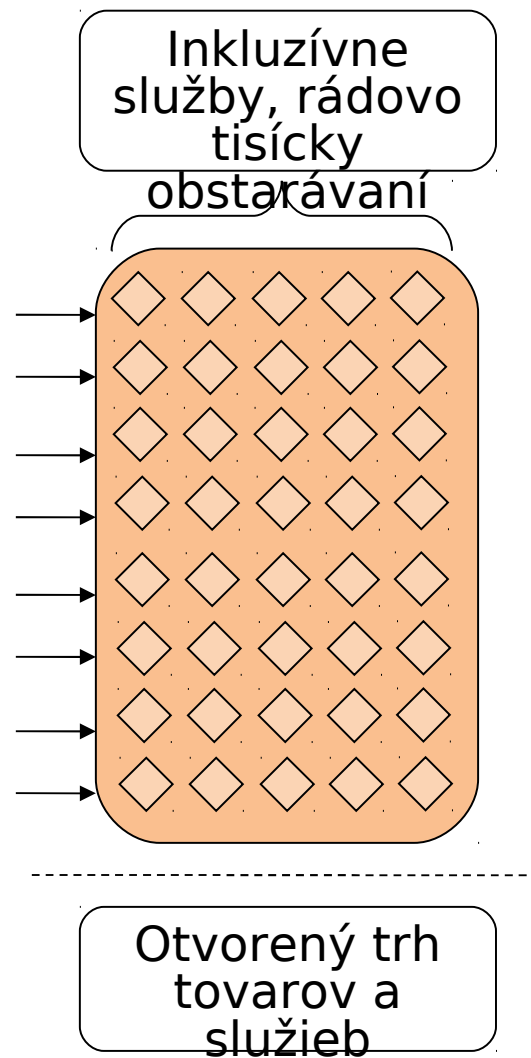

- Nový, špeciálny typ podniku, vykonáva iba inkluzívne služby prostredníctvom inkluzívnych zamestnancov
- Uzákonenie novej právnej formy, garancia separovanosti inkluzívneho trhu
- Predstavujú dopyt po pracovnej sile na inkluzívnom trhu práce
- Uchádzanie sa o zákazky inkluzívnych služieb vo verejnom obstarávaní
- Konkurencia medzi podnikmi na trhu pracovníkov i inkluzívnych služieb

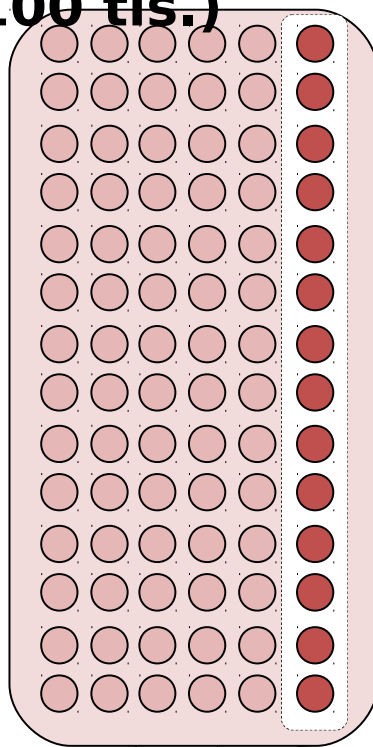
Inkluzívne služby

- Skupina vybratých služieb, ktoré zaobstarávajú subjekty verejnej správy formou inkluzívneho verejného obstarávania (zákonnou normou určený pojem, podzákonnou rozsah a štruktúra)
- Inkluzívne obstarávanie – verejné obstarávanie na inkluzívne služby, len pre inkluzívne podniky
- Dotácia celého projektu neprestavuje dotovanie mzdy ale garancia primeraného objemu zákaziek na inkluzívnom obstarávaní
- Trhová cena inkluzívnych služieb vznikne na verejnom obstarávaní

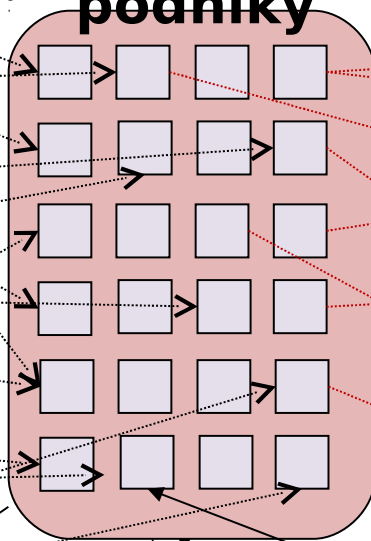
Princíp fungovania inkluzívnych služieb

Inkluzívni zamestnanci (50-100 tis.)

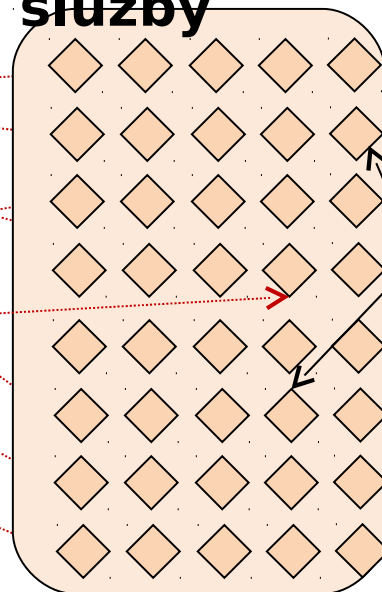
Trh
inkluzívnej
práce

Inkluzívne podniky

Trh
inkluzívnych
služieb

Inkluzívne služby

neuskutočne
nie zákazky

zánik IP

Zvyšná časť sa
vráti medzi
nezamestnaných

Na otvorenom trhu si nájde
prácu 10 - 20 tis. osôb (20 -
40 tis.)

štát určí okruh
inkluzívnych
služieb

Ekonomicke
neaktívni v
produktívno
m veku 140
tis.

Ostatní
nezamestnaní
(krátkodobo
nezam.)

140 - 200 tis.

Otvorený
trh práce

Otvorený trh
tovarov a
služieb

oddelen
osť trhu

Do cieľovej skupiny zaraďujeme:

- dlhodobo nezamestnaných
- ekonomicky neaktívni
- alternatívne znevýhodnení UoZ

Musí byť dostatočne veľký, inkluzívne podniky si budú vyberať medzi kandidátmi.

Objem tejto skupiny predstavuje približne 300 – 360 tis. osôb
(180 + 120 + 60)

Nezamestnaní podľa dĺžky trvania nezamestnanosti v tis. osobách (muži a ženy spolu), podľa evid. nezam.

dĺžka trvania	2009Q 1	2009Q 2	2009Q 3	2009Q 4	2010Q 1	2010Q 2	2010Q 3	2010Q 4
do 6 mesiacov	155.9	171.8	158.9	148.7	139.4	126.9	128.5	132.2
6 - 12 mesiacov	45.0	61.2	83.3	90.7	89.5	77.5	66.5	64.4
12-24 mesiacov	31.6	36.1	43.8	56.3	77.6	83.3	87.7	83.2
viac ako 24 mesiacov	79.2	79.5	82.0	83.8	87.3	89.1	94.3	101.5
Spolu	311.8	348.6	368.0	379.6	393.7	376.8	377.0	381.2

- za dlhodobo nezamestnanú osobu považujeme osobu nezamestnanú dlhšie ako 1 rok

Dlhodobo nezamestnaní UoZ vhodní na umiestnenie na inkluzívny trh v tis. osôb

2009Q1	2009Q2	2009Q3	2009Q4	2010Q1	2010Q2	2010Q3	2010Q4
110.8	115.6	125.8	140.1	164.8	172.4	182.0	184.7

Vybrané skupiny ekonomicky neaktívneho obyvateľstva od 15 rokov v tis. osobách (podľa metodiky VZPS)

	2008Q 1	2008Q 2	2008Q 3	2008Q 4	2009Q 1	2009Q 2	2009Q 3	2009Q 4	2010Q 1	2010Q 2	2010Q 3	2010Q 4
Osoby v domácnostiach	120.4	119.3	126.0	120.2	123.2	128.2	125.9	116.9	119.4	125.0	130.3	122.5
Osoby na rodičovskej dovol.	66.9	67.2	67.7	71.7	76.8	80.4	77.3	73.3	70.4	77.2	72.0	80.1
Odradení	18.4	11.6	8.5	10.8	13.2	8.7	12.8	13.8	11.9	11.4	12.0	10.4
Práceschopné obyvateľstvo	61.0	61.0	59.1	60.8	68.3	72.4	72.7	78.6	81.4	76.4	76.0	78.1
Osoby, ktoré nechcú pracovať												
Osoby v rekvalifikačných kurzoch		0.7	0.3	0.3	0.7	0.2	0.2					
Ostatné ekonom. neaktívne obyvj.	24.4	19.3	7.5	6.4	6.3	5.3	7.1	5.8	6.8	7.2	5.5	6.4
neaktívni na inkluzívny trh	167.61	155.89	147.51	144.34	151.72	151.55	154.95	147.28	148.8	153.38	156.62	150.04

Ekonomicky neaktívne obyvateľstvo podľa ochoty pracovať, v tis. osôb

	2009Q 1	2009Q 2	2009Q 3	2009Q 4	2010Q 1	2010Q 2	2010Q 3
neaktívni, ktorí by chceli pracovať, ale nehľadajú si zamestnanie	74	69.9	75.7	76.3	80.4	87	88.3
neaktívni, ktorí si hľadajú zamestnanie, ale nie sú registrovaní na ÚP	10.4	12.9	12.8	13.7	14.1	14.3	13.8
spolu	84.4	82.8	88.5	90	94.5	101.3	102.1

- Krátkodobo nezamestnaní, těžká dostupnost' dat

vybrané skupiny krátkodobo nezamestnaných znevýhodnených UoZ v tis. osôb

	2010Q1	2010Q2	2010Q3	2010Q4
dočasná práceneschopnosť alebo OČR	15.2	13.0	11.9	12.6
starší ako 50, krátkodobo nezam.	36.1	29.9	23.8	23.2
krátkodobo nezamestnaní absolventi	25.3	22.4	23.9	27.5
Spolu	76.6	65.3	59.5	63.4

- Zdola môžeme objem inkluzívneho trhu ohraničiť počtom poberateľov aktivačného príspevku (cca 50 tis.)
- Zhora tento objem ohraničíme odhadom počtu zamestnancov potrebných na vykonanie inkluzívnych služieb (90 – 100 tis.)

Vybrané kategórie služieb, počet potrebných zamestnancov (v osobách)

Interiér - upratovacie služby	
na úrovni obce	15 500
na úrovni okresu	6 303
na úrovni kraja	2 683
SR	1 102
Suma za SR	25 588
Interiér spolu (pri nižšej produktivite)	40 000
Exteriér - údržba verejných priestranstiev	
Intravilán – čistenie ulíc, údržba zelene, ...	15 000
Extravilán	
Protipovodňové opatrenia	5 000
Ochrana a monitorovanie životného prostredia	30 000
Exteriér spolu	50 000
Inkluzívny trh spolu	90 000

Príjmy:

- Zrušenie aktivačného príspevku, zníženie počtu poberateľov DHN, zníženie objemu AOTP, dodatočný výber daní a odvodov, dodatočný – inkluzívny rast

Výdavky:

- Zvýšenie objemu zákaziek v inkluzívnom verejnom obstarávaní

Národohospodársky efekt

- Zníženie dlhodobej nezamestnanosti, zvýšenie miery zamestnanosti
- Efektívnosť závisí od pravdepodobnosti prechodu na trh práce
- P pravdepodobnostná funkcia prechodu na pracovný trh, klesajúca a konvexná:

$$\frac{dP}{dt} < 0 \quad \frac{d^2P}{dt^2} > 0$$

- Pravdepodobnosť by mala závisieť od vzdialenosti od koncového, žiadateľného stavu – na začiatku máme výber z kvalifikovanejších pracovníkov

Pravdepodobnosť prechodu na trh práce

- dn – počet osôb, ktoré sa zamestnajú v priebehu roka

$$dn(t) = K * u * \left\{ \left[\frac{n(t) - u}{n_0} - \frac{\bar{n}}{n_0} \right]^A + \bar{dn} \right\}$$

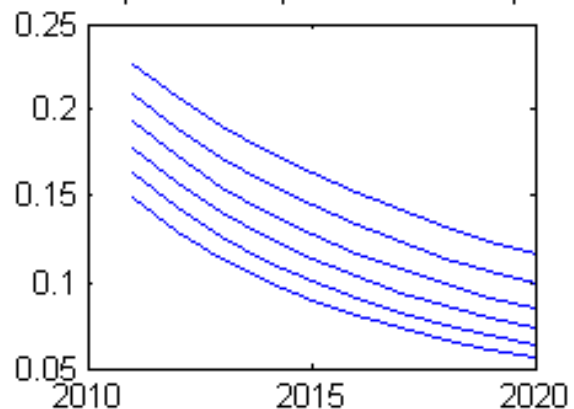
$$P(t) = \frac{dn(t)}{u}$$

- u – počet inkluzívnych zamestnancov
- k – konštanta vyjadrujúca vplyv iných faktorov (AOTP) na uplatnenie sa na trhu práce
- n_0 – začiatočný stav (360 000 osôb)
- \bar{n} – stav ku ktorému sa chceme dostať (prir. miera nezamestnanosti)
- \bar{dn} predpokladáme, že pravdepodobnosť uplatnenia zostane kladná aj v ustálenom stave ($n(t) = \bar{n}$)
- \bar{dn} zabezpečí konvexnosť ($0 < [\dots] < 1$, $A > 1$)

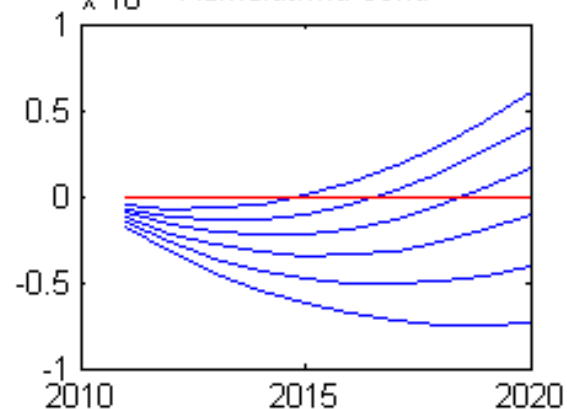
\bar{n}

- vzhľadom k počtu inkluzívnych zamestnancov

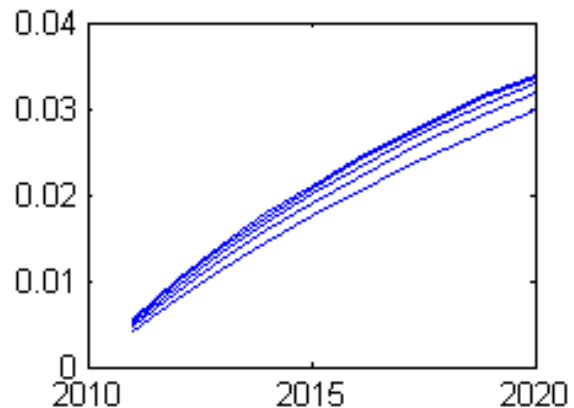
Pravdepodobnosť prechodu na trh práce

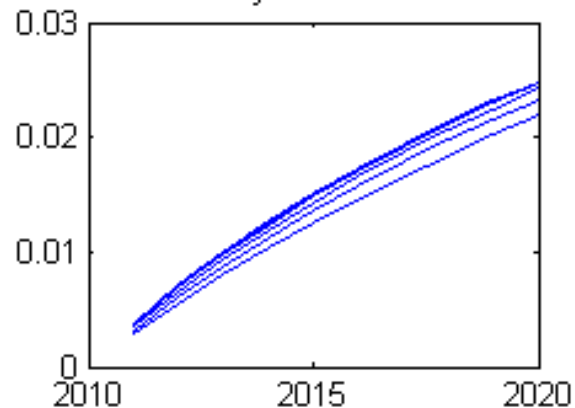
$\times 10^9$ Kumulatívna cena

Dodatocne znizenie nezamestnanosti

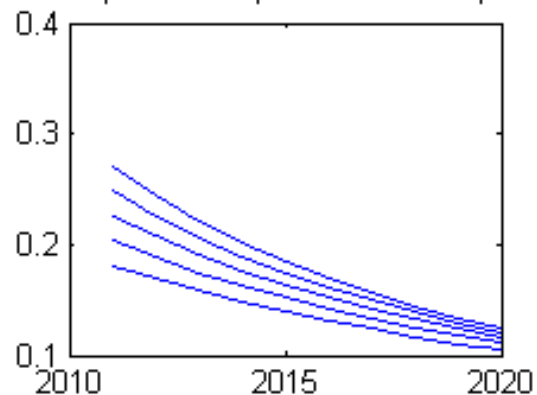

Dodatocne zvyssenie zamestnanosti

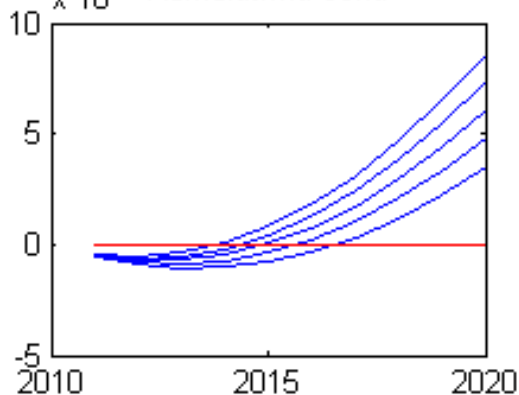

- vzhľadom ku koeficientu K

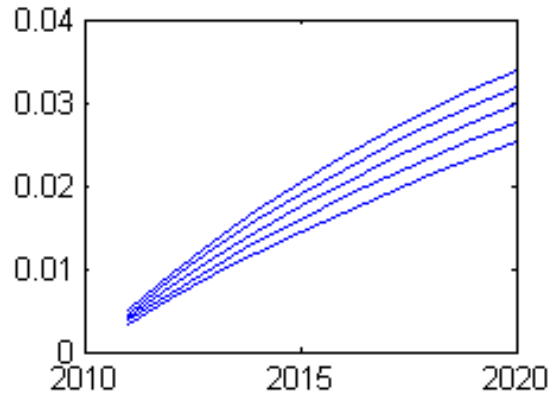
Pravdepodobnosť prechodu na trh práce

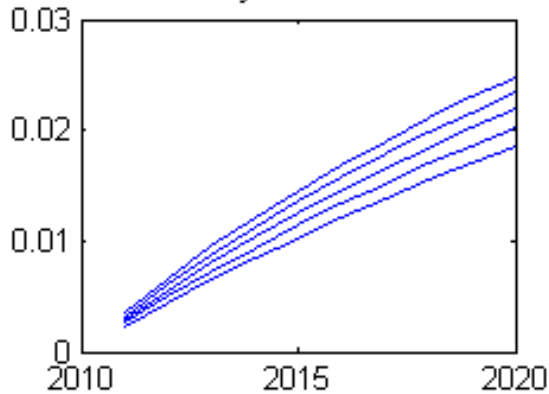
$\times 10^8$ Kumulatívna cena

Dodatocne znizenie nezamestnanosti

Dodatocne zvyšenie zamestnanosti

- Koncept inkluzívnych služieb má potenciál prispieť k implementácii stratégie Európa 2020
- Zníženie miery nezamestnanosti o 3 p.b., zvýšenie miery zamestnanosti o 3 - 4 p.b.
- Finančná návratnosť v strednodobom horizonte
- Zvýšenie potenciálneho produktu, zvýšenie životnej úrovne cieľovej skupiny
- Väčšia teritoriálna súdržnosť rozšírením rastu do regiónov

Rozšírenie projektu inkluzívnych služieb

- zahrnúť demografický vývoj
- zmena sociálneho systému (súbeh dávky a mzdy, zvýšenie motivácie pracovať)
- kvantifikovať vplyv AOTP na pravdepodobnosť prechodu na otvorený trh práce
- regionálne aspekty
- migrácia, v rámci SR a do zahraničia
- väčšia diferenciácia (cieľovej skupiny)
- porovnanie so zahraničím (odhad parametrov)
- Solowov model